

Fi2025/01485
Regeringskansliet
Finansdepartementet

Remissvar över promemorian **Ändring av kravet på befordringstid i den samhällsomfattande posttjänsten**

Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) har anmodats inkomma med synpunkter på ovan rubricerade remiss och önskar framföra följande.

Sammanfattning

SVA avstyrker förslaget om förlängd befordranstid. Det riskerar att leda till försämrat smittskydd bland djur, ökat djurlidandet, bidra till sämre kunskapsstöd från myndigheten, en mindre levande landsbygd och ökade kostnader.

SVA är som beredskapsmyndighet med laboratorieverksamhet och nationell vaccinberedskap beroende av både inkommande och utgående fysiska postförsändelser från och till hela landet, de flesta samhällskritiska. Försändelser med blodprov, vävnadsprov, foderprover, träckprov, provtagningsmaterial och djurvacciner är inte möjliga att digitalisera.

Skulle de förlängda befordranstiderna införas, vilket SVA ställer sig emot, behövs en längre omställningstid. SVA bedömer att ett eventuellt införande 2027-01-01 är mer rimligt.

Specifika synpunkter

SVA avstyrker förslaget om förlängd befordranstid.

SVA är som beredskapsmyndighet med laboratorieverksamhet och nationell vaccinberedskap beroende av inkommande och utgående fysiska postförsändelser från och till hela landet. SVA:s verksamhet är en del av samhällets krisberedskap i huvudsak inom beredskapssektorn för Livsmedelsförsörjning och dricksvatten och de av MSB identifierade viktiga samhällsfunktionerna djurens hälso- och sjukvård; livsmedelssäkerhet inklusive dricksvatten; primärproduktion och smittskydd - djur. SVA har stort behov av posttjänster, både brev och paket, i fredstid, vid kriser och vid höjd beredskap och krig för transport av material och prover inom Sveriges

sjukdomsövervakning, hälsokontroll och djurens hälso- och sjukvård och för leverans av beredskapsvacciner.

SVA tar årligen emot cirka 230 000 försändelser från hela landet, majoriteten av dem väger mindre än 2 kg och går som brev. De innehåller biologiska prover såsom blodprover, mjölkprover, träckprover och vävnadsprover. För de flesta biologiska prover inleds genast biologiska förändringar i materialet efter provtagning som kan påverka analysresultatet negativt. Analyser på biologiska prover behöver därför genomföras innan proverna förstörs så att resultatet kan ge det beslutsstöd som det är syftat till. För merparten av de prover som kommer till SVA måste analysstart ske inom två dygn från provtagningstillfället för att bibehålla god kvalitet på analyserna. Resultaten är beslutsunderlag för småföretagare, livsmedelsföretag, foderföretag, enskilda djurhållare, slakterier, jägare, smittskyddet, andra myndigheter med flera. Resultaten utgör också en kunskapsbas för SVA som expertmyndighet.

SVA skickar samhällskritiska försändelser såsom provtagningsmaterial och vacciner till kund, men även till viss del fysiska försändelser med provsvar och fakturor. Förutom dessa specifika behov har SVA som myndighet behov av fysiska posttjänster för att upprätthålla rättssäkerhet och säkerhet.

Konsekvenser vid förlängd befordranstid

Sämre smittskydd och ökat djurlidande på grund av fördröjda analysresultat

Promemorian uppmärksammar de konsekvenser för svenskt smittskydd och svensk djurvälstånd som SVA lyft i samband med utredningen, men man har valt att inte ta hänsyn till den genom att gå vidare med förslaget.

Konsekvensen med förlängd befordranstid leder till längre tider för provmaterial att komma fram till beställare inför provtagning liksom längre transporttid av biologiska prover till SVA för analys. Det ger försämrad kvalitet hos proverna, ibland till den grad att provet inte går att använda när det väl anländer till SVA. Det kan då krävas ytterligare provtagning och förseningar med provsvar med både ökat djurlidande samt risk för ytterligare smittspridning som konsekvens.

Levande landsbygd ?

SVA:s kunder skickar in prover från hela landet. Det är viktigt att beakta att vid ett eventuellt införande säkerställa en fungerande logistik för att skicka in prover från företag och enskilda djurhållare på landsbygden, där merparten av Sveriges inhemska animalieproduktion finns. Den förlängda befordranstiden kan annars särskilt drabba denna grupp.

Sämre kunskapsstöd

SVA:s roll är att följa och analysera sjukdomsläget hos vilda, tama, land- och vattenlevande djur i landet. Detta genomförs bland annat genom de prover som SVA analyserar. SVA befärar att färre prov kan komma att tas och undersökas på SVA om utskickat provtagningsmaterial dröjer, prover förstörs eller försämrats på vägen till SVA och med ökade kostnader för alternativa tjänster för frakt. Det kan i förlängningen leda till att SVA:s möjligheter att följa sjukdomsläget i Sverige försvagas och då även det stöd SVA ger till andra utifrån denna kunskap.

Ökade kostnader

Kostnaderna för SVA:s kunder skulle öka genom behov av eventuella omprovtagningar; fördröjda provsvar riskerar fördröja djurs tillfrisknad med ökade kostnader som följd. Ökade kostnader för eventuella exprestjänster eller paketjänster drabbar även kunderna. Detta bidrar till minskad lönsamhet. Bedömningen är också att ökade kostnader minskar viljan till att provta.

SVA:s beräkningar¹ visar att kostnaderna ökar vid användandet av alternativa tjänster för fysiska försändelser i syfte att minska konsekvenserna inom djurskydd och smittskydd vid förlängd befordranstid. Cirka 4000 försändelser ut från SVA och 150 000 försändelser in till SVA bedöms behöva skickas med expressbrev, vilket ger en merkostnad om cirka 8,8 miljoner kronor per år.

Ökade kostnader för fraktlösningar kommer att leda till färre prover till SVA. SVA är beroende av uppdragsintäkter för att upprätthålla infrastruktur i laboratorier och

¹ Beräkningarna är baserade på Priser från avropa.se 2024-10 och inkomna och utgående försändelser under perioden för detta är 2023-09 – 2024-08.

kompetens. Behovet att täcka kostnaderna av förvaltningsanslag skulle då öka för bibehållen beredskap.

Omställningstid vid införandet

Förslaget innebär att införandet av den förlängda befordranstiden ska ske 2026-01-01. Merparten av SVA:s 230 000 inkommande fysiska försändelser kommer som brev. Det är försändelser med prover som är samhällskritiska inom sjukdomsövervakning, för djurhälsa, livsmedelssäkerhet och djurvelfärd. Det skulle innebära en stor omställning för SVA:s kunder och SVA:s verksamhet med införandet av alternativa tjänster, främst pakettjänster. Omställningen skulle medföra ökade kostnader för frakt och nya och omständigare rutiner där avsändaren exempelvis måste boka upphämtning eller lämna försändelse på företagscenter istället för på brevlådor. Ökat användande av pakettjänster, med leveranstid till SVA mitt på dagen påverkar även SVA:s arbetssätt och arbetsmiljö negativt. Det i sin tur påverkar den samhällsviktiga verksamheten som bedrivs på myndigheten. Skulle de förlängda befordranstiderna införas, vilket SVA ställer sig emot, behövs en längre omställningstid. SVA bedömer att ett eventuellt införande 2027-01-01 är mer rimligt.